

CUVÂNT LĂMURITOR

Dicționarul biobibliografic al autorilor mureșeni de la 1754 la 2000 a fost elaborat începând din toamna anului 1996, în cadrul Secției de informare bibliografică a Bibliotecii Județene Mureș. Inițiativa realizării lui aparține prof.Dimitrie Poptâmaș, directorul Bibliotecii. Punctul de pornire l-a constituit Consfătuirea pe țară a bibliotecarilor, ținută la Târgu-Mureș în iunie 1996, la care au participat și factorii de răspundere din partea Ministerului Culturii și ai Direcției Centrale a Bibliotecilor.

Conform înțelegerii stabilite atunci, am realizat un *dicționar județean de scriitori contemporani*, preconizat să devină parte a *Dicționarului biobibliografic general de scriitori români*. Medalioanele a 103 autori mureșeni, care în perioada 1945-1995 au publicat cel puțin o carte, au fost remise Bibliotecii „Mihail Sadoveanu” din București în vederea centralizării și alcătuirii dicționarului informativ pentru cincizeci de ani de literatură română pe teritoriul României. Inițiativa nu s-a finalizat în timpul propus, dar a avut ca rezultat apariția unor dicționare biobibliografice zonale de autori contemporani în mai multe județe, începând din 1997, sub egida sau nu a bibliotecilor județene.

Ulterior, dicționarul nostru a fost completat sub următoarele aspecte: - am extins perioada de cercetare înspre trecut, până la 1754 (anul nașterii lui Gheorghe Șincai); - am consemnat autorii foarte tineri, care și-au publicat prima carte după anul 1995; - medalioanele deja existente au fost completate la toate rubricile, aducând informațiile la zi. *Dicționarul biobibliografic al autorilor mureșeni de la 1754 la 2000* însumează acum 221 articole-medalioane.

Criteriul de selectare a fost: apartenența autorilor la actualul județ Mureș, fie prin locul nașterii, fie prin locul de desfășurare a activității lor.

Autor înseamnă, în dicționarul nostru, poet, prozator, dramaturg, critic literar, istoric literar, etnolog, folclorist, publicist, memorialist, traducător. Am inclus și cărturari a căror activitate a avut însemnate urmări asupra dezvoltării culturii și literaturii noastre (Gheorghe Șincai, Petru Maior). Mulți autori contemporani își află aici prima încercare de portretizare și de consemnare bibliografică a operei lor și a referințelor despre ei.

Dicționarul biobibliografic al autorilor mureșeni este conceput ca o lucrare de informație, care prezintă cât s-a putut de complet, corect și exact biografia, opera fiecărui autor și referințele despre el. Lucrarea nu își propune și nu face nici o ierarhie de valori. Ea poate însă să devină o sursă de informație utilă și necesară pentru lucrările critice de mai târziu (dicționare sau alte lucrări de analiză și sinteză).

Fișa de autor se compune din următoarele elemente:

I. - Datele biografice: **NUMELE**, - **Prenumele**, - Pseudonimul. Autorul figurează după criteriul alfabetic, la litera cu care semnează opera literară. Se specifică în paranteze rotunde, unde e cazul: (pseudonimul literar al lui...) sau (prenumele la naștere este...). Imediat după nume se notează felul de activitate literară: poet, prozator etc.

- Datele nașterii - morții: cu ziua, luna, anul, locul.

- Studiile: gimnaziale, liceale, universitare, doctorat, grad didactic I. Se precizează locul frecventării, denumirea școlii și, între paranteze rotunde, anul absolvirii (al bacalaureatului, licenței, doctoratului).

- Specialitatea principală, domeniul - unde e cazul.

- Activitatea social-profesională, funcțiile avute. Redactarea este în general concisă, aproape eliptică, cu grijă pentru periodizare și cu explicații doar acolo unde faptele menționate nu pot fi aflate prin deducție. De ex. motivarea unei detenții, a unei pensionări forțate. Anii sunt dați între paranteze rotunde, cu următoarele semne: (anul -) = anul începerii unei activități care continuă, în momentul redactării fișei; (anul - anul) = activitatea se desfășoară între anii... ; (- anul) = activitatea durează până în anul.

II. Activitatea literară consemnează:

- Debutul absolut, cel în presă sau în volum.

- Colaborările scriitorului la reviste și ziare.

- Premiile literare primite (locale, naționale sau internaționale). Se specifică denumirea, locul decernării, anul.

OPERA: volume: - ante 1945; - post 1945 (toate edițiile cronologic tipărite). Descrierea bibliografică conține următoarele date și semne: *titlul:* genul lucrării. - locul apariției: editura, anul. - numărul de pagini. - colecția. - precizări privind informațiile de pe coperta 4.

Precedate de o stelută (*) urmează lucrările în colaborare și cele cuprinse în volume colective (de ex. antologiile) cu: *titlul colaborării / autorul* = = titlul volumului. - locul apariției: editura, anul. - paginile între care se află respectiva colaborare.

Precedată de două stelute (* *) este consemnată activitatea de autor de prefete, postfete, alcătuitoare de ediții.

Precedate de trei stelute (* * *) sunt inventariate interviurile autorilor. Sunt la început cele care au fost cuprinse în diferite volume tematice (cum ar fi „Romanul românesc în interviuri”) sau de autor, în ordinea cronologică a apariției volumelor respective. Acestea sunt urmate de interviurile apărute în presa literară, tot cronologic. Am dat titlul interviurilor (socotindu-le mostre ilustrative pentru gândirea și specificul exprimării scriitorilor respectivi) și descrierea bibliografică a volumului sau a publicației spre a putea fi găsite ușor.

- **OPERA TRADUSĂ în limbi străine** (întâi operele întregi, apoi cele incluse în antologii colective), figurează fiecare cu descrierea bibliografică completă și sunt enumerate cronologic, după anul apariției. Traducerile publicate în periodice au fost menționate sau în rubrica destinată colaborărilor la reviste sau în încheierea acestui subcapitol.

- **Activitatea de traducător din literaturile străine în românește - TRADUCERI**, cu descrierea bibliografică completă. La unii autori mureșeni această activitate se constituie în capitole consistente (vezi Ion Chinezu, Ioanichie Olteanu).

În edițiile bilingve sau în traduceri, titlurile traduse se marchează prin semnul = titlul, dacă traducerea figurează în titlu sau prin semnul [= titlul], dacă traducerea am făcut-o noi. Ex. *Infernul limitat:* memorii = *L'enfer limité* / Ștefan Izsák; traducere de Martha Izsak. - [Cluj-Napoca]: Clusium, 1998. - 64+64 p. Parantezele drepte [...] închid informații adăugate de noi pentru completarea unor descrieri.

III. Referințele critice sunt structurate în două subcapitole:

- referințe critice în volume

- referințe critice în periodice

REFERINȚELE CRITICE din volume au fost orânduie în felul următor: la început cele găsite în dicționare, istorii literare, bibliografii, monografii - în ordinea cronologică a apariției lucrărilor respective. Am continuat, tot în ordine cronologică, cu referințele din volume de autor găsite de noi, cu descrierea bibliografică completă (*Titlul articolului / autor* = = titlul volumului / autor. - loc de apariție: editura, anul. - paginile la care apare). În cazul apariției unei informații în volumul 2 sau 3 al unui autor, consemnăm bibliografic, după editură anul apariției primului volum, urmat de - și abia apoi . - Nr.volumului. - An.apariției. - paginile între care se află. Ex. *Ion Horea: Bătaia cu aur* / Victor Felea = = Aspecte ale poeziei de azi / Victor Felea. - Cluj-Napoca: Dacia, 1977-. - Vol.3. - 1984. - p.56.

REFERINȚELE CRITICE din periodice au fost consemnate de noi selectiv doar la scriitorii mari, unde numărul lor era excesiv de amplu. Nu am repetat cronicile preluate de autori în volume. Am căutat să nu ometem nume de critici însemnați. Referințele de după 1990 le-am consemnat în totalitate, dată fiind noutatea perspectivei interpretărilor critice. Pentru autorii începători am consemnat toate semnalările găsite, de regulă în presa locală, socotindu-le mărturii ale începuturilor potențialilor scriitori. Descrierea bibliografică conține: *Titlul articolului / Autorul* = = Numele publicației. - An de apariție, număr (dată calendaristică). - paginile la care apare. - rubrica.

Semnul = = înseamnă „lucrarea se găsește în...”

Chiar dacă descrierile sunt specific bibliografice și în felul acesta par mai greu de urmărit, cititorul dornic de informare, după ce-și însușește modalitatea de prezentare și tehnica punctuației fiecărei descrieri, va descoperi, parcurgându-le, toate datele care-l interesează și va găsi bogate sugestii de istorie literară, privind editarea de carte, privind critica literară sau alte domenii.

Articolele din dicționar sunt semnate cu inițialele numelor bibliotecarilor-redactori: **A.C.** (Ana Cosma), **A.Sz.** (Anna Szász). Semnătură dublă apare la acele medalioane unde, în faza a doua a lucrului, s-au făcut precizări și completări importante.

Documentarea noastră se bazează în cea mai mare parte pe sursele aflate în Biblioteca Județeană Mureș. Am consultat *Bibliografia Națională a României* prin seriile ei: 1. *Cărți. Albume. Hărți*, 2. *Articole din publicații periodice. Cultură*, 3. *Teze de doctorat*, 4. *Românica*. Am completat informarea la Biblioteca Centrală Universitară Cluj (mai ales pentru lucrarea *Referințe critice. Istorie și critică literară*: Indice de semnalare a articolelor și studiilor referitoare la scriitorii din România, apărute în țară. – Cluj-Napoca: Biblioteca Centrală Universitară Cluj-Napoca, 1966 –), la Biblioteca Astrei și la cea a Mitropoliei din Sibiu.

Am folosit și datele oferite de însuși scriitorii contemporani în răspunsurile la chestionarele adresate de noi.

Acolo unde am avut posibilitatea, am confruntat datele oferite de mai multe surse (dicționare, prefete, anuare...). O parte a informațiilor (de ex. date biografice din răspunsurile la chestionare sau unele referințe găsite în surse indirecte) nu au putut fi verificate.

Răspunsurile scriitorilor la chestionare, unele foarte amănunțite, cu date interesante (elemente de biografie, titlurile colaborărilor din periodice, autocaracterizarea unor lucrări, citate semnificative din critici etc.), care nu au putut intra în medalioanele de față se găsesc în arhiva Bibliotecii Județene Mureș. Împreună cu ele păstrăm și scrisorile autorilor. Toate ar merita să formeze addenda dicționarului care ar însufleți și particulariza multe medalioane.

Dacă în lucrare se găsesc inconsecvențe de tratare, dacă s-au strecurat date eronate sau unele scăpări, acestea sunt scăderi ce pândesc orice lucrare ce își propune a fi exhaustivă. Avem însă încredințarea că, prin mulțimea de date consemnate, *Dicționarul biobibliografic al autorilor mureșeni de la 1754 la 2000*, lucrare de pionierat în județul nostru, unică între dicționarele județene publicate până acum, merită să vadă lumina tiparului și să depună mărturie în timp despre preocupările literare creatoare ale oamenilor de pe aceste meleaguri.

Bibliotecar bibliograf,
Ana Cosma

Târgu-Mureș
1 sept. 2000